

FAKULTNÍ NEMOCNICE®
OLOMOUC

Újmy na zdraví – možná řešení

Září 2025

Mgr. Sabina Procházková
vedoucí Právního odboru
FAKULTNÍ NEMOCNICE OLOMOUC

Pacient - historie vs. současnost

- ✓ kontext doby a vývoje společnosti, rozvoj moderních technologií
- ✓ pacient již není objektem péče, je vzdělanější, není submisivní
- ✓ používá internet, o konkrétní diagnóze ví více než lékař
- ✓ posílení práv pacientů v zákoně - mnoho práv a málo povinností
- ✓ obrací se s nárokem civilním nebo trestním
- ✓ **civilní řízení** – chce peníze, **trestní řízení** – chce skalp lékaře
- ✓ umí lékaři i management nemocnic s pochybením pracovat ?

Kdy vzniká odpovědnost nemocnice

✓ v civilním řízení za splnění těchto předpokladů :

- 1) protiprávní jednání – porušení právní povinnosti – postup non lege artis
- 2) škodlivý následek /újma na zdraví/
- 3) příčinná souvislost mezi 1) a 2)
- 4) zavinění – nedbalost

Porušení právní povinnosti – **postup non lege artis**

- ✓ lege artis - zákonný způsob léčení prevence a diagnostiky, kt. je v souladu s nejvyšším stupněm vědeckého poznání a praxe
- ✓ odborně správný postup
- ✓ co spadá pod pojem lege artis **neurčuje právo, ale medicína**
- ✓ **náležitá odborná úroveň** - poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti
- ✓ ne za každou újmu na zdraví nemocnice odpovídá

Kdo posoudí, zda je postup lege artis ?

- ✓ znalec - v jednotlivých oborech medicíny – chirurg, neurolog, atd. posoudí odborně správný postup – lege či non lege artis
- ✓ vypárovaný znalec – dle oboru, o který v dané věci jde
- ✓ důležité, aby postup lékaře byl hodnocen z pohledu ex ante – jak se jevil lékaři v okamžiku jeho rozhodování a **nikoli ex post**
- ✓ kdo posoudí výši odškodnění – znalec s certifikátem stran Metodiky Nejvyššího soudu

Znalec ve zdravotnictví

- ✓ soudní spor či mimosoudní řešení se neobejde bez soudních znalců
- ✓ znalecký posudek je odborný podklad pro rozhodnutí soudu
- ✓ zákon o znalcích č. 254/2019 Sb. – účinnost 1.1.2021
- ✓ nedostatek znalců ve zdravotnictví
- ✓ vysoce erudovaná, dobrovolná činnost
- ✓ více posudků v jedné věci s rozpornými závěry – revizní posudek
- ✓ chybný posudek – odejmutí znaleckého oprávnění i trestný čin - křivý znalecký posudek

Příklady postupu non lege artis

- ✓ bezdůvodné nevyužití diagnostických možností - /CT, MR, RTG, aj./
- ✓ nesprávná indikace léčiva
- ✓ nedostatečná odbornost – nedostatek erudice, kvalifikace a praxe pro prováděný výkon
- ✓ nevyžádání si konziliárního vyšetření
- ✓ ponechání operačního nástroje v těle
- ✓ zanedbání kontroly při pooperační péči /vedlo až k amputaci končetiny/
- ✓ stranová záměna – ledvina, ozáření nesprávný prs při onkologické diagnóze

Možnosti jak naložit s nárokem pacienta

- 1) nemocnice nárok **uzná - mimosoudní řešení**
- 2) nemocnice nárok **odmítne, neuzná – soudní řízení**
 - ✓ pokud nárok uzná, vstoupí do komunikace s pacientem
 - ✓ proces uznání nároku až k vyplacení odškodnění trvá cca 3 měsíce, obnáší prověření věci, komunikace s pacientem, pojišťovnou, obstarání odborných stanovisek, znaleckých posudků
 - ✓ netrpělivost pacienta, emoce, diskomfort plynoucí z jeho zdravotního stavu či postižení

1) Nemocnice nárok uzná - průběh

- ✓ nemocnice posoudí nárok lékaři, právníky, vedením nemocnice
- ✓ predikují se závěry případného znaleckého posudku, pokud non lege artis, pak:
- ✓ věc se oznamuje pojišťovně, u které je sjednáno pojištění profesní odpovědnosti, pojišťovna zahajuje vlastní šetření věci svými znalci
- ✓ zpracovávají se posudky na výši odškodnění
- ✓ kompromis na výši odškodnění – pokud nárokovány nereálné částky
- ✓ nic netajíme, vše je v ZD, otevřeně komunikujeme s pacientem příp. jeho právníkem, i toto je disciplína, kt. vyžaduje znalosti, praxi a ne všichni ji ovládají
- ✓ omluva pacientovi, pozůstalým

Na pacientovi nám záleží

- ✓ shoda na výši odškodnění – podepisuje se dohoda o narovnání
- ✓ pojišťovna vyplatí částku poškozenému, nemocnice - spoluúčast
- ✓ proces trvá cca 3 - 6 měsíců
- ✓ vyjádření lítosti, omluvy pacientovi, rodině - osoba ředitele nemocnice
- ✓ ze škody na zdraví si bereme poučení, rozebíráme na klinikách se zdr. personálem, náměty pro zlepšení či eliminaci pro futuro
- ✓ pro nemocnici i pacienty je klíčové vědět, jak nemocnice chybu vyhodnotila a jaká systémová opatření přijala
- ✓ jak s chybou pracovat, nikdo není bez chyb

Jaká výše odškodnění je fair ?

- ✓ občanský zákoník staví náhrady vyvažující vytrpěné bolesti, další nemajetkové újmy na zásadě **slušnosti** - jediné vodítko - vágní pojem
- ✓ co vše mohl poškozený činit před úrazem či nemocí a co již činit nemůže
- ✓ co pro něj újma znamená v rovině společenské, finanční, morální, psychické
- ✓ jsme svědky zcela excesivních a nereálných částek ze stran advokátů

Metodika Nejvyššího soudu

- ✓ nemá závazný charakter, doporučující materiál
- ✓ naplňuje zásadu slušnosti dle občanského zákoníku
- ✓ na jejích principech se shodla širší právní veřejnost včetně odborných lékařských společností
- ✓ využívají ji soudy i strany v mimosoudním řízení
- ✓ akceptují i pojišťovny, které vyplácí odškodnění, mají na ni své vyškolené znalce
- ✓ metodika má zabránit jak horentním částkám, tak velmi nízkým
- ✓ pomyslná hodnota zmařeného lidského života - 400násobek průměrné měsíční mzdy pro „průměrnou osobu, průměrného věku a průměrné aktivity“

Dohoda o narovnání - podstata

- ✓ dohodou jsou zcela, úplně a jednou pro vždy vyrovnány veškeré nároky poškozeného vůči nemocnici z titulu újmy majetkové i újmy nemajetkové
- ✓ do budoucna již strany neuplatňují vůči sobě žádná práva
- ✓ zohledňují se okolnosti případu, dohoda na kompromisu
- ✓ předchází se nákladnému a zdlouhavému soudnímu řízení
- ✓ částky hradí pojišťovna nemocnice – nemocnice má spoluúčast

Dohoda o narovnání - obsah

- ✓ preambule – konstatování skutkového stavu, stručný popis vzniku újmy
- ✓ deklarace zájmů obou stran na mimosoudním řešení sporu
- ✓ finanční vyrovnání – náhrada újmy, náklady práv. zastoupení, úhrada znaleckých posudků, renty, atd. - férové vyrovnání,
- ✓ participace pojišťovny – s ní je předjednáno
- ✓ ujednání o mlčenlivosti – pod smluvní pokutou /ne médiím, soc. sítě/

2) Nemocnice nárok odmítne

- ✓ pokud odmítáme – vždy zdůvodňujeme proč
- ✓ nejčastěji odmítáme podněty z rizik zákroků
- ✓ **nemocnice neodpovídá za popsaná a známá rizika, s nimiž se pojí škodlivý následek**
- ✓ pacient je s riziky před zákrokem seznámen - uvedena v informovaném souhlasu pacienta – kolonoskopie, protržení střeva; masáž srdce, fraktura žeber
- ✓ pokud pacient s odmítnutím nároku nesouhlasí, může podat žalobu

Soudní spor pro pacienta obnáší :

- ✓ mnohdy je bez příjmu v důsledku poškození na zdraví
- ✓ mít právníka, nejlépe specialistu na medicínské právo
- ✓ vyžádat si zdravotnickou dokumentaci
- ✓ musí prokázat protiprávní jednání, potřebuje znalecký posudek
- ✓ soudní spor trvá roky, po celou dobu ho pacient financuje
- ✓ pokud má neúspěch ve sporu, hradí také náklady řízení druhé straně
- ✓ počet žalob narůstá, částky se zvyšují, negativní úloha médií, přílišná medializace medicínských kauz - povrchní info bez znalosti podstatných faktů

Kolik stojí naše chyby ?

- ✓ záměna snímků CT vyšetření na radiologii, na operačním sále pacient s cizím CT snímkem - zbytečná operace v CA – odškodněno **800.000,- Kč**
- ✓ zanedbání kontroly při pooperační péči na ortopedii, vedlo k amputaci končetiny mladé ženy – odškodněno **3,5 mil. Kč**
- ✓ úmrtí pacienta při hospitalizaci na klinice, zanedbán dohled, odškodněno **7,6 mil. Kč**
- ✓ zásah do rodinného života, pochybení v prenatální diagnostice, dítě s downovým syndromem, rodiče nárokovali **16 mil. Kč**, matce i otci v součtu vyplaceno dle soudního rozhodnutí **2,1 mil. Kč**

Wrongful birth žaloba

- ✓ volný překlad - nechtěné narození, rodiče narození a žití dítěte považují za škodu
- ✓ Nejvyšší soud ČR obecně připustil tento typ žaloby – č.j. 25 Cdo 2202/2021
- ✓ FNOL při screeningu špatně vyhodnotila riziko vývojových vad, nezadány všechny markery do speciálního SW,
- ✓ riziko ve střední kategorii – konzultace s genetikem, další podrobnější UZ,
- ✓ narodilo se dítě s Downovým syndromem
- ✓ žaloba 2016, soudní řízení ukončeno 2024; okresní, krajský i nejvyšší soud
- ✓ zásah do rodinného života – prožívání života s postiženým dítětem a zásah do osobnostního práva na reprodukční sebeurčení, nárok 16 mil. Kč, soudem přiznáno 2,1 mil. Kč

Kolik stojí pojištění odpovědnosti za škodu ?

- ✓ miliony
- ✓ při špatném pojistném průběhu pojišťovna vypovídá smlouvu
- ✓ nová smlouva, veřejná zakázka – vyšší pojistné, vyšší spoluúčasti
- ✓ pro mnohé pojišťovny jsou velké nemocnice nepojistitelné
- ✓ pojištění odpovědnosti za škodu je zákonné, tzn. bez něj nelze poskytovat zdravotní služby

Take home message

- ✓ **komunikace** s pacientem a rodinou
- ✓ **dokumentujte** - správně a pečlivě vedená zdravotnická dokumentace
- ✓ **odborně správný postup** – lege artis
- ✓ **interní revize dané kauzy**
- ✓ **ne za každou újmu na zdraví nemocnice odpovídá**

sabina.prochazkova@fnol.cz

FAKULTNÍ NEMOCNICE OLOMOUC

FAKULTNÍ NEMOCNICE[®]
OLOMOUC